

Verslag van de tweede informatiebijeenkomst woonbootbewoners pilot Zeeburg

**Projectbureau Schoonschip d.d. 24 juni 2008
Lloyd Hotel, Oostelijke handelskade 34, Zeeburg**

Aanwezig:

- Voorzitter: Wally Schokking;
 - Van Projectbureau Schoonschip: Geert Snelten en Tom van Harlingen (Waternet), Henny van Gellekom (projectleider) en Diane Dorreboom (projectsecretaris);
 - Installateurs/leveranciers van pompen: KSB Nederland B.V., Homa Pompen, Pompen Service Holland, Duijvelaar Pompen, Puls Pompen, Heating Partners, Van Wijk en Boerma Pompen B.V., Wilo Nederland B.V., Grundfos Nederland B.V.
-

1. Opening

Henny van Gellekom heet de woonbootbewoners welkom en legt de opzet van de avond uit. Het eerste gedeelte van de avond is gewijd aan een algemene presentatie en terugkijk op de schouw. Na de pauze kunnen de woonbootbewoners terecht bij de aanwezige pompleveranciers en installateurs met vragen over hun schouwrapport of over de pompinstallatie en werkzaamheden ten behoeve van de aansluiting van hun woonboot op de riolering.

Van de bijeenkomst wordt een kort verslag gemaakt, waarin ook zoveel mogelijk een antwoord zal worden gegeven op de gestelde vragen. De vragen zijn in dit verslag zoveel mogelijk qua onderwerp gegroepeerd en beantwoord. Deze vragen en antwoorden zullen t.z.t. ook op de website van het Projectbureau worden geplaatst.

2. Website

Sinds begin juni is de website van Projectbureau Schoonschip in de lucht (www.projectbureauschoonschip.nl) waarop veel informatie over het project te vinden is.

3. Pompinstallatie en uit te voeren werkzaamheden

Voor varende schepen is het belangrijk dat de boot niet volledig wordt afgesloten en er een mogelijkheid tot lozen op het oppervlaktewater blijft bestaan. Hoe past dit binnen het kader van het lozingenverbod?

Projectbureau Schoonschip heeft deze kwestie voorgelegd aan het ministerie en aan Rijkswaterstaat. Beide partijen zien de redelijkheid in van een dergelijke mogelijkheid tot lozen op het oppervlaktewater. Van belang is wel dat wanneer de schepen op de vaste, eigen ligplaats aan de wal liggen (en dus aangemerkt worden als woonschip) zij duidelijk herkenbaar aangesloten moeten zijn op de riolering.

Kan Projectbureau Schoonschip de positie van varende woonschepen nader omlijnen? Als deze woonschepen varen, worden ze immers beschouwd als zeeschepen of recreatievaartuigen, waarvoor andere lozingsregels gelden. Hoe zit dat nu precies?

Varende woonschepen die op de als ligplaats aangemerkte delen van het water/kade afgemeerd liggen (en waarvoor ook een vergunning verleend is of welke worden gedoogd), worden op dat moment aangemerkt als woonschepen en vallen dan onder de werking van het *Besluit lozing afvalwater huishoudens*. Wanneer deze woonschepen echter gaan varen, hangt het van hun activiteiten, aard en omvang (zeevaart, binnenvaart, etc.) af onder welke wetgeving ze vallen.

Daarnaast is het ook mogelijk dat u voor uw plezier een tochtje gaat maken met uw schip. Afhankelijk van de afmetingen van uw schip valt u dan onder de *Wet pleziervaartuigen*.

Gelet op het bovenstaande kan niet bij voorbaat worden aangegeven onder welk wettelijk regime u valt, wanneer u vaart. Bij twijfel dient u zelf een en ander na te vragen bij de betreffende (branche)organisaties.

Wij hebben gehoord dat een IBA veel voordelen heeft boven een aansluiting op het riool. Eén voordeel is dat een varend schip, onafhankelijk van de plek waar het zich bevindt, schoon water kan lozen. Dit lost het probleem op van te weinig lozingspunten voor het legen van vuilwatertanks voor boten met een grote diepgang. Ook wordt met een IBA aan boord vermeden dat een varend schip zowel een vuilwatertank als een pompinstallatie voor de aansluiting op het rioleringsstelsel aan boord dient te hebben. Bovendien heeft men met een IBA geen afgekoppelde walslang die na drie maanden niet-gebruik vol zit met afval.

Kan Projectbureau Schoonschip – gelet op bovengenoemde voordelen – navragen of het gebruik van een IBA mogelijk is in plaats van een aansluiting op de riolering?

Het *Besluit lozing afvalwater huishoudens* is hierin duidelijk. Als het aan te sluiten object binnen 40 meter van het rioleringsstelsel ligt en hierop kan aansluiten, worden binnen het huidige wettelijk kader geen alternatieven toegestaan.

Projectbureau Schoonschip heeft op verzoek van de woonbootbewoners deze vraag nogmaals voorgelegd aan de medewerkers van het ministerie van VROM en Verkeer en Waterstaat. Beide ministeries zijn namelijk – als opsteller van het Besluit – betrokken bij deze materie. De betreffende beleidsmedewerkers zien geen reden om af te wijken van hetgeen in het Besluit (art. 10) is bepaald. Omdat het hier lozing op het oppervlaktewater betreft, is het ministerie van Verkeer en Waterstaat / Directoraat Generaal Water beleidsmatig eindverantwoordelijke.

Indien u desalniettemin van mening bent dat het beleid c.q. het *Besluit lozing afvalwater huishoudens* in deze niet goed is, kunt u zich wenden tot de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, Plesmanweg 1-6, 2597 JG Den Haag, Postbus 20901, 2500 EX Den Haag.

Er wordt onvoldoende rekening gehouden met de situatie waarin de keerkleppen van de walaansluiting niet goed functioneren. Sinds 2004 is het in Zeeburg drie keer voorgekomen dat er water aan boord van een schip kwam door niet-werkende keerkleppen. Wie is hiervoor verantwoordelijk, ook met oog op de verzekering?

De incidenten die volgens de vragenstellers hebben plaatsgevonden in Zeeburg zijn bij Waternet niet bekend. Dit is opmerkelijk, omdat Waternet immers verantwoordelijk is voor het riool (in haar hoedanigheid van beheerder) en de beheerder bij dit soort gebeurtenissen aangesproken zou moeten worden, indien het vermoeden bestaat dat de oorzaak gelegen is in een niet of niet voldoende functionerend riool.

Dergelijke incidenten dienen normaal gesproken altijd direct te worden gemeld aan de Afdeling Onderhoud van Waternet (telefoonnummer 0900-9394).

De vragenstellers worden dan ook uitgenodigd om via de mail of de telefoondienst nadere informatie te overleggen, zodat preciezer uitgezocht kan worden welk incident wanneer heeft plaatsgevonden, in hoeverre er een oorzaak is vastgesteld, of er verzekeringstechnische problemen zijn geweest, etc.

Over het algemeen geldt overigens dat de woonbooteigenaar verantwoordelijk is voor de aansluiting vanuit het schip tot aan het aansluitpunt op de riolering. Teneinde incidenten zoveel mogelijk te voorkomen, wordt in het Programma van Eisen aangegeven dat de pompinstallatie voorzien moet zijn van een terugslagklep en een afsluiter. Daarnaast zijn alle aansluitleidingen op de vaste wal door de gemeente voorzien van een balkeerklep en een afsluiter.

De kans dat beide keerkleppen (tegelijktijd) niet functioneren, is uitermate klein maar in absolute zin niet uit te sluiten. Mocht om wat voor reden ook toch schade ontstaan, dan geldt het bepaalde in het Burgerlijk Wetboek en zal vastgesteld moeten worden wie waarvoor verantwoordelijk is, of er een causaal verband bestaat tussen oorzaak en gevolg, etc. en zal men (elkaar) aansprakelijk moeten stellen.

Welke technische factoren spelen een rol bij het voorkomen van terugstromend rioolwater?

Behalve de bovengenoemde dubbele beveiliging van keerkleppen en afsluiters aan boord én op de vaste wal is het openbare rioelstelsel in principe zo ontworpen dat in geval van overaanbod van (afval)water (bijvoorbeeld bij hevige regenval) of calamiteiten (bijvoorbeeld een gemaalstoring) er een noodvoorziening in werking treedt waardoor het afvalwater geloosd wordt op het oppervlaktewater. Verder wordt bij nieuwe objecten of vervanging van het rioelstelsel in de meeste gevallen een zogenaamd gescheiden systeem aangelegd, waarbij het regenwater zoveel mogelijk direct op het oppervlakte water wordt geloosd. De kans op overbelasting van het rioel bij hevige regenval, wordt door dit gescheiden systeem aanzienlijk beperkt.

Het risico van een niet-functionerende balkeerklep door vervuiling is minimaal. Het werkingsprincipe van de balkeerklep is namelijk dat de bal roteert en zichzelf schoonspoelt. Bij lozing van normaal huishoudelijk afvalwater komt vetafzetting in de balkeerklep niet voor. Mocht dit wel het geval zijn, dan komt dit in de meeste gevallen door verboden lozingen van vet en olie. Voor de gevolgen van dit oneigenlijke gebruik is de woonbootbewoner zelf verantwoordelijk.

De pompinstallatie aan boord moet om goed te kunnen functioneren, beschikken over voldoende drukhoogte. Deze drukhoogte mag zonder nader overleg met de beheerder van het rioelstelsel niet hoger zijn dan 20 mwk. Een gemiddelde pomp heeft een opvoerhoogte tot ruim boven het straatniveau. Zelfs al zou het water in het rioel staan en boven het maaiveld uitkomen, dan nog is de pomp sterk genoeg om daar tegen in te pompen.

Uiteraard blijft een kleine kans op terugstroming altijd bestaan. Het is dan ook raadzaam om, indien u langere tijd niet op uw schip aanwezig bent, het schip van de riolering af te koppelen.

Een mogelijke oplossing voor het overstromingsgevaar aan boord is het plaatsen van een buffertank met een pomp onder de steiger of op de kade, met daarnaast een mogelijkheid tot afvoer van afvalwater op het oppervlaktewater via de ontluchtingspijp van het schip voor in het geval van calamiteiten. Bijkomend voordeel van een dergelijke oplossing is dat door plaatsing van een tankje buiten het schip de vloer niet opengebroken hoeft te worden. Stemt Projectbureau Schoonschip hiermee in?

Het is niet aan Projectbureau Schoonschip om hiermee in te stemmen; het Projectbureau heeft immers een faciliterende functie. Projectbureau Schoonschip heeft de vraag wel voorgelegd aan de rioolbeheerder en deze stemt niet in met deze oplossing. Bij bovengenoemde oplossing worden namelijk voorzieningen in de openbare ruimte geplaatst, waarvoor allerlei vergunningen verleend moeten worden. Plaatsing in de openbare ruimte verhoogt bovendien het risico van beschadiging en het is maar de vraag wie daarvoor verantwoordelijk is. De genoemde voorzieningen vereisen verder een aanzienlijke investering en dit allemaal voor verkleining van een risico (namelijk overstromingsgevaar), dat al vrijwel nihil is.

Het is uiteraard wel toegestaan om de pompunit met buffertank aan dek te plaatsen. U kunt dit overleggen met het schouwbedrijf.

Waar kan ik een sleutel krijgen voor de rioolput op de kade?

Er is geen sleutel van het gemeentelijke rioleringsstelsel beschikbaar voor bewoners. Het aansluiten van de woonboot op de aansluitleiding aan de vaste wal geschiedt in overleg met Waternet, sector Afvalwater, hoofdafdeling Onderhoud (telefoonnummer 0900-9394).

De riolering onder de (lange) steiger bij de Levantkade is afgekeurd. Wanneer wordt hier naar gekeken?

Navraag wijst uit dat er geen sprake is van een afgekeurd riool. Er zijn dus geen beperkingen.

De diameter van de rioolaansluiting op de Ertskade is te klein. Wat nu?

Dit is niet bekend bij de rioolbeheerder. De bewoners die dit gesteld hebben, worden verzocht hiervoor contact op te nemen met Waternet, sector Afvalwater, hoofdafdeling Onderhoud (telefoonnummer 0900-9394).

4. Schouw

Het schouwrapport bevat geen overzicht van de te maken kosten, terwijl dat juist één van de redenen was waarom wij ons schip hebben laten schouwen. Hoe kan dat?

Projectbureau Schoonschip heeft het schouwbedrijf de opdracht gegeven een neutraal rapport op te stellen, waarin een inventarisatie wordt gemaakt van de situatie aan boord met betrekking tot de aansluiting op de riolering. Het is de bedoeling dat het schouwrapport een overzicht biedt van de benodigde materialen en uit te voeren werkzaamheden, aan de hand waarvan het schouwbedrijf – of elk ander bedrijf – een offerte kan opstellen. Het kostenplaatje volgt dus in een later stadium.

Kan Projectbureau Schoonschip helpen bij een gezamenlijke offerteaanvraag door bewoners?

Het Projectbureau kan dit wel faciliteren, maar kan niet de verantwoordelijkheid voor de coördinatie op zich nemen. Eén van de problemen waar het Projectbureau dan tegenaan loopt, is de bescherming van privacygegevens van bewoners. Ook zijn de meningen over de verschillende pompen verdeeld en zal een ieder zijn of haar voorkeur hebben. Uiteraard wordt gezocht naar mogelijkheden om de bewoners zo goed mogelijk bij te staan, waarbij eigen (gezamenlijke) initiatieven van de bewoners voorop blijven staan.

Goede tips blijven welkom, zoals de door de bewoners genoemde optie van het creëren van een soort 'vriendenlijst' op de website van Projectbureau Schoonschip, waarop bewoners zich kunnen inschrijven. Ook wordt voorgesteld dat bewoners aan het Projectbureau kunnen doorgeven dat ze er geen bezwaar tegen hebben dat hun (mail)adresgegevens onderling worden uitgewisseld. Het Projectbureau zegt toe de uitvoerbaarheid van de diverse mogelijkheden te onderzoeken.

Kan Projectbureau Schoonschip in een overzicht de verschillende benodigde onderdelen/materialen per kade aangeven? (Liefst met een prijsopgave per aantal bestellingen.) En kan Projectbureau Schoonschip een duidelijker opgave geven van de inhoud van het schouwrapport (o.a. tekeningen en foto's)? De materialenlijst die nu bij het schouwrapport gevoegd is, biedt voor de leek onvoldoende duidelijkheid en aanknopingspunten (teveel afkortingen, geen afbeeldingen, etc.).

Een overzicht per kade is bij dit verslag opgenomen. De opmerkingen over opzet en lay-out van het schouwrapport worden meegenomen in de evaluatie en zullen wellicht leiden – voor nieuwe situaties – tot aanpassing van het schouwrapport.

In de nabije toekomst zal op de website een overzicht geplaatst worden van de verschillende onderdelen van de boordvoorziening, met vermelding van de globale prijzen en zullen links naar verschillende websites gegeven worden voor nadere (prijs)informatie. De bij de bijeenkomst aanwezige installateurs wijzen er wel op dat de aanleg van een boordinstallatie een aanzienlijke kostenpost is en dat hierop niet tot nauwelijks korting gegeven kan worden. Installatie van een boordvoorziening voor een 'standaardark' vereist al snel twee man gedurende 1 dag + reistijd = ca. € 1.200,- (incl. BTW).

Er staan onjuistheden in mijn schouwrapport. Aan wie kan of moet ik dit doorgeven?

U kunt onjuistheden in het schouwrapport doorgeven aan het bedrijf dat de schouw heeft uitgevoerd. U kunt tevens uw opmerkingen middels een apart formulier of per mail doorgeven aan het Projectbureau.

In verband met de subsidieaanvraag is het van belang dat u de onjuistheden in uw schouwrapport ook laat aanpassen (bijvoorbeeld het benodigde aantal meters slang).

In het schouwrapport is niet aangegeven dat mijn schip een varend schip is, terwijl voor een varend schip toch heel andere voorzieningen getroffen moeten worden. Wat adviseert u mij te doen?

U kunt dit opnemen met het bedrijf dat uw schip geschouwd heeft.

Is het schouwrapport ook digitaal beschikbaar?

Ja, het digitale schouwrapport kan worden opgevraagd bij Projectbureau Schoonschip.

5. Kosten en subsidie

Het aanvraagformulier behorende bij de Subsidieregeling van Rijkswaterstaat is nog niet beschikbaar. Zodra het gereed is, zullen de bewoners daarvan een exemplaar per post toegestuurd krijgen.

Vragen over kosten en subsidie

Mijn woonboot is al aangesloten op de riolering, maar ik heb daar geen rekeningen meer van. Kan ik nu nog wel subsidie aanvragen?

Ja. U dient dit bij de subsidieaanvraag dan wel duidelijk aan te geven. In plaats van rekeningen kunt u wellicht een verklaring van de installateur overleggen (indien de pompinstallatie door derden is aangelegd). Ook het schouwrapport kan eventueel uitkomst bieden. In het schouwrapport wordt immers duidelijk aangegeven dat er al een pompinstallatie aan boord aanwezig is en of deze al dan niet voldoet aan de gestelde eisen. Beschikt u ook niet over een schouwrapport, dan zou een verklaring van een onafhankelijk installatiebureau nog uitkomst kunnen bieden.

Kan Projectbureau Schoonschip de mogelijkheden tot voorfinanciering onderzoeken?

Het Projectbureau zal de mogelijkheden tot voorfinanciering onderzoeken en zal u hierover berichten via de website. Overigens bieden verschillende pompenleveranciers nu al de mogelijkheid tot afbetaling in termijnen. Indien dit aan het Projectbureau bekend is, zal dit vermeld worden op de lijst van leveranciers en installateurs (te downloaden via de website).

Waarom is de aansluiting van woonboten op de riolering in Den Haag wel gefinancierd?

Deze vraag is al eerder aan de orde geweest. In de jaren negentig van de vorige eeuw heeft een aantal gemeenten gebruik gemaakt van de zogenaamde *Verfijningsregeling*. Deze subsidieregeling hield in dat het Rijk bijdroeg in de kosten van de riolering. Een aantal gemeenten – waaronder Den Haag – heeft de kosten van de aanleg van de riolering tot in het woonschip (gedeeltelijk) betaald vanuit deze subsidieregeling. In Amsterdam is dit onder meer gebeurd bij de aanleg van de riolering langs het IJsbaanpad.

De gemeente Amsterdam neemt thans de kosten voor de aftakkingen van het rioolstelsel naar de kademuur voor haar rekening. Daarnaast is er door de waterkwaliteitsbeheerders een subsidie beschikbaar gesteld voor de boordaansluiting. Een en ander is echter niet 100% kostendekkend, zodat het resterende deel van de kosten voor rekening van de woonbootbewoners komt.

6. Handhaving

Komen de handhavers met de ME aan boord?

Het kwaliteitsbeheer van het water in het pilotgebied Zeeburg berust bij Rijkswaterstaat Noord-Holland. Het is dus aan Rijkswaterstaat op welke wijze de handhavingbevoegdheid ingevuld wordt. In de praktijk wordt onderscheid gemaakt tussen een bestuursrechtelijk en een strafrechtelijk handhavingstraject.

Bij bestuursrechtelijke handhaving is het de toezichthouder niet toegestaan een woning te betreden zonder toestemming van de bewoner. Indien nodig kan de toezichthouder zich wel toegang verschaffen 'met behulp van de sterke arm'. Bij strafrechtelijke handhaving maakt het Openbaar Ministerie c.q. de politie gebruik van de haar ten dienste staande rechtsmiddelen (waaronder binnentreding van een woning).

Vanuit de handhaving zal het echter niet direct noodzakelijk zijn om aan boord te komen. Verder wijst ervaring uit dat de woonbootbewoners – ook al zijn zij het niet eens met de gang van zaken – de handhavers gastvrij aan boord ontvangen. Het zal dus geenszins nodig zijn de ME in te schakelen.

Moeten de handhavers aan boord komen om te zien of de betreffende boot aangesloten is?

In principe niet. Of een boot al dan niet aangesloten is, is in de meeste gevallen ook vanaf de wal te zien.

Let op!

Wanneer u subsidie aanvraagt, geeft u daarbij wel automatisch toestemming om uw boordvoorziening (aan boord) te laten controleren. Uiteraard gebeurt dit in onderling overleg.

Het zou redelijk zijn de tweede fase later in te laten gaan dan 1 juli, aangezien de bewoners nog niet alle informatie hebben ontvangen, op basis waarvan zij aan de slag kunnen. Hoe staat Projectbureau Schoonschip hier tegenover?

Het Projectbureau heeft dit punt besproken met Rijkswaterstaat en AGV. Beide organisaties hebben ingestemd de ingangsdatum van de tweede fase te verschuiven naar 1 september 2008. Dit betekent dat de lozingen op het oppervlaktewater uiterlijk 31 augustus 2009 gestaakt dienen te zijn. De betrokken bewoners zijn hiervan inmiddels per brief van op de hoogte gebracht.

Projectbureau Schoonschip verschuilt zich achter de wetgever en kan hierdoor met termijnen schuiven, terwijl de burger zich wel aan de wettelijke termijnen moet houden. Dat is toch niet eerlijk?

Projectbureau Schoonschip is in het leven geroepen om het door Rijkswaterstaat en AGV vastgestelde beleid uit te voeren. Het Projectbureau heeft daarnaast echter ook een signalerende functie en heeft gemeend om op verzoek van de woonbootbewoners het verschuiven van de uitvoeringstermijn te bespreken met Rijkswaterstaat en AGV (zie ook de vraag hierboven). Van verschuilen is dus geen sprake!

Zijn individuele trajecten mogelijk (bijvoorbeeld in verband met werkbezoek)?

In principe geldt het traject voor alle bewoners, onafhankelijk van geplande werkbezoeken. In de meeste gevallen is voor de werkzaamheden ter voorbereiding van aansluiting op het riool geen werkbezoek nodig. De afdeling handhaving zal voor uitzonderingsgevallen maatwerk toepassen en de uitvoeringsperiode hier al dan niet op aanpassen. Het is dan wel van belang dat bewoners hun knelpunten tijdig melden.

Hoe komt het dat Projectbureau Schoonschip niet altijd bereikbaar is?

Voor een optimale bereikbaarheid is gekozen voor een telefoondienst met een 5-dagen per week intake van telefoontjes. Deze telefoontjes worden binnen maximaal 3 werkdagen (vakantieperioden uitgezonderd) afgehandeld.

U kunt het Projectbureau helpen door aan te teven op welk tijdstip u graag teruggebeld wilt worden, om zodoende meerdere terugbepogingen te voorkomen. Indien er naar uw mening sprake is van urgentie, dient u dit aan te geven aan de telefoondienst. U wordt dan zo spoedig mogelijk teruggebeld of direct doorverbonden. Daarnaast kunt u uw vragen ook altijd per mail stellen en/of de website raadplegen.

7. Inventarisatie schouwen Zeeburg

Pomp + unit: vrije doorlaat	Betreft de standaard pompunit installatie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 230 V ▪ vrije doorlaat ▪ voorzien van terugslagklep en schuifafsluiter ▪ reservoir van minimaal 50 ltr ▪ schakelkast 	35 x
Pomp + unit: versnijdend	Betreft de standaard pompunit installatie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 230 V ▪ versnijdende perspomp ▪ voorzien van terugslagklep en schuifafsluiter ▪ reservoir van minimaal 50 ltr ▪ schakelkast 	4 x
Hulppomp		8 x
Extra vuilwatertank	500 ltr 60 ltr	2 x 2 x
Slang vanaf pomp tot wanddoorvoer	Niet gespecificeerd	
Wanddoorvoer	Wartel	16 x (niet overal gespecificeerd)
Verbindingsslang van wanddoorvoer tot kadeaansluitpunt	Inwendige diameter 50 mm	Totaal 515 m (variërend van 6 tot 41 m)
Verwarmingslint	Niet nader gespecificeerd:	Totaal 392 m
	Zonder thermostaat:	Totaal 277 m
Slangkoppeling	Camlock	30 x
	Slangtule	5 x
Elektravoorziening	Thermostaatkast	37 x

8. Tot slot

Met dank aan de aanwezigen en de afspraak dat de bewoners een verslag van de bijeenkomst en andere informatie toegestuurd krijgen, sluit de voorzitter de bijeenkomst af.